

फल.

रात्रौ स्वप्न फल निर्णयः ॥

तत्रादौ स्वप्न दर्शनावस्था माह ॥

अर्थ—रातना स्वप्नानुं इण कळुं छुं, तेभां
आववानी वप्पत कळुं छुं.

श्लोक—सर्वेन्द्रिय व्युपरतौ मनोन

विषयेभ्यस्तदा स्वप्नं नानारूपं प्र

अर्थ—अधा वेपारथी मन तथा छंद्रिओ,
नानारूपनुं ज्ञानअंध थयुं ओटसे ते स्वप्न आववानी वा.

सच स्वप्नोद्विविधः इष्टफलोऽनिष्टफलश्चेति

अर्थ—ते स्वप्न शुभ इण तथा अशुभ इण ओवा लेह
प्रकारनुं छे.

तत्र सामान्यत इष्टफलो यथा ॥

अर्थ—ते मध्ये सामान्यताथी शुभ इण स्वप्न कळुं छुं ते
ओवुं छे.

श्लोक—नदी समुद्र तरणमाकाश गमनं तथा ॥

નરઃસિદ્ધિ મવાપ્નુયાત્ ..

અર્થ—નદી સમુદ્ર પાર તરી જવું, આકાશમાં ઉડવું, સૂર્યઉદય થએલો તથા અગ્નિ પ્રજ્વલીત, સૂર્યાદિગ્રહ, અશ્વિન્યાદિ નક્ષત્રો, ધ્રુવા-
મંડળ ઇત્યાદિ નું દર્શન, તથા ગ્રહ, દેવાલય, અથવા
નું, ઇત્યાદિ સ્વપ્નના વખતે જે માણસ જોય છે, તે
હિ પ્રાપ્ત થશે એમ જાણવું.

દીરાપાનં વસા માંસસ્ય ભક્ષણમ્ ॥ ૪ ॥

તુલેપંચ રુધિરેણાભિષેચનમ્ ॥

દધિભક્તસ્ય શ્વેત વસ્ત્રાનુલેપનમ્ ॥ ૫ ॥

ન્યા ભરણાદીની સ્વપ્નેદૃષ્ટા પ્રસિધ્યતિ ॥

અર્થ—સ્વપ્નમધ્યે મધ પીવું, આંતરડાં તથા માંસનું ભક્ષણ કરવું
તથા વિષ્ણુ તથા લોહી અંગને લગાડેવું તથા દહીં ભાત ખાવે
સફેદ વસ્ત્ર, સફેદ ગંધ તથા રત્નના અલંકાર પહેરેલા જે જોશે
ધન્ય માણસ થશે.

દેવ વિપ્ર દ્વિજ છત્ર તુષ પંકજ પાર્થિવાન્ ॥ ૬ ॥

શુક્લપુષ્પાંબરધરાઃ પ્રશસ્તા ભરણાંગનાઃ ॥

દર્પણા મિષમાલ્યાતી સ્તરણેચ મહામસાં ॥

દૃષ્ટા સ્વપ્નેર્થલાભઃ સ્યાદ્યાધિ મુક્તિચ્ચન્નયતે ॥ ૮ ॥

અર્થ—દેવ, બ્રાહ્મણ, બારદાજીદિ શ્રેષ્ઠ પક્ષી, છત્ર, દેવ, કમળ, રાજા, સફેદ ફૂલ, સફેદ લૂગડું અને ઉત્તમ અલંકાર પહેરેલી સ્ત્રી સ્વપ્નમાં જે જોશે તેમજ બળદ, પહાડ, જીંબરો, ફળ આવેલા ઝાડ બિપર ચઢવું, તથા દર્પણ, માંસ, ફૂલ એ મળવું ને મોટા પાણીમાં તરવું એટલાં વાનાં સ્વપ્નમાં જે જોશે તેને દ્રવ્ય મળશે; તેમ કોઈ રોગ હશે તો તે દુર થશે.

સામાન્યતોઽનિષ્ઠફલો યથા ॥

અર્થ—હવે સાધારણ સ્વપ્નનાં માહાં ફળ કહું છું તે એવાં કે,

યુપાર્કિ ગુગવલ્મીકા પારિમદ્રાદિરોહણમ્ ॥

તૈલકાર્પાસપિણ્યા કલોહાવાસિર્વિપત્તયે ॥ ૯ ॥

અર્થ—યજ્ઞસ્તંભ ખાખરો, રાફડો (વાકુલ), કડવો લીમડો એના બિપર ચઢવું, તથા તેલ, કપાસ, ખેળ, લોખંડ એમની પ્રાપ્તિ થવી એ નાશકારક જાણવી.

વિહારકરણં સ્વપ્ને રક્તવસ્ત્ર વિધારણમ્ ॥

સ્રોતસાં હરણાં નષ્ટં પક્ષ્માંસસ્ય ભોજનમ્ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ—ઠીકા કરવી, લાલ લુગડું પહેરવું, નદીને વાળીને લાવવી, પકાવેલું માંસ ખાવું, એ નાશકારક જાણવું.

તદેવં દ્વિવિધસ્યાપિ સ્વપ્નદર્શન કાલ મેદેન ફલેપિ ભેદઃ ॥

અર્થ—જે પ્રકારનાં જે સ્વપ્ન કલાંછે તેમના વખત વખતના ફળના પણ ભેદ છે.

સ્વપ્નેતુ પ્રથમેયામે સંવત્સર વિપાકિનઃ ॥ ૧૧ ॥

દ્વિતીયેચાષ્ટભિર્માસૈ સ્ત્રીભિર્માસૈ સ્ત્રિયામિકે

ચતુર્થયામેયઃ સ્વપ્નો માસે ન ફલદઃ સ્મૃતઃ ॥ ૧૨ ॥

અરુણોદયવેલાયાં દશાહે ન ફલં ભવેત્ ॥

ગોવિસર્જન વેલાયાં સઘ એવ ફલંભેત્ ॥ ૧૩ ॥

અર્થ—રાત્રીના વખતે પહેલા પહોરમાં સ્વપ્નમાં આવ્યું તો એક વરસે ફળ, બીજા પહોરમાં આવે તો આઠ મહિનામાં તેનું ફળ, ત્રીજા પહોરમાં સ્વપ્ન આવે તો ત્રણ માસમાં તેનું ફળ, ચોથા પહોરમાં આવે તો એક માસમાં ફળ અને અરુણોદય વખત આવે તો દશ દિવસમાં, ગાયો છોડવાની વખત એટલે સૂર્યોદયની વખત આવે તો તત્કાળ ફળ મળે. શુભ અશુભ જેમ સ્વપ્ન આવે તેમ જાણવું.

વિશેષતઃ ફલફલાઃ સ્વપ્નાઃ ॥

અર્થ—હવે વિશેષે કરીને શુભ ફળ આપનારા સ્વપ્નો કહું છું.

યસ્તુપશ્યતિવૈ સ્વપ્ને રાજાનં કુંજરં હયં ॥

સુવર્ણં વૃષભંગાવો કુટુંબં તસ્ય વર્ધ્ધતે ॥ ૧૪ ॥

અર્થ—જે સ્વપ્નમાં રાજા, હાથી, ઘોડા, સોનું, બળદ, ગાયો વગેરે ને જોશે તેના કુટુંબની વૃદ્ધિ થશે એમ જાણવું.

આરોહણં ગોવૃષકુંજરાણાં

પ્રાસાદ ચૈલાગ્ર વનસ્પતિ નામ્ ॥

વિષ્ણુલેપોરુદિતં મૃતંવા

સ્વપ્નેષ્વ ગમ્યાગમનનંચ ધન્યમ્ ॥ ૧૫ ॥

અર્થ—જે ગાય, બળદ, હાથી, દેવળ, પહાડના શિખર ઊપરનું જાડ, એના ઊપર ચડે અને વિષ્ણુ શરીરને લગાડેલો, તેમ રડવું, મરવું જે બાયડી સાથે સંભોગ નહિ કરવાનો તેના સાથે સંગ કરવો એટલું સ્વપ્નમાં તે ધન્ય સમજવું.

ક્ષિરીણં ફલિતંવૃક્ષમેકાકીયઃ પ્રરોહતિ ॥

તત્રસ્થઃસવિબુધ્યેત ધનં શીઘ્રમવાપ્નુયાત્ ॥ ૧૬ ॥

અર્થ—વડના જાડ કીંવા ફળ આવેલા જાડ ઊપર એકલા ચઢી સાંઠાં જાગૃત થાય તેને દ્રવ્યલાભ જલદી થશે.

યસ્યશ્વેતેનસર્પેણગ્રસતે દક્ષિણઃ કરા ॥

સહસ્રલાભસ્તસ્યસ્યાદપૂર્ણે દશમે દિને ॥ ૧૭ ॥

અર્થ—જેને, પોતાનો જમણો હાથ સફેત સાપ ગળીગયો એવું સ્વપ્ન આવે તેને હજારો રૂપિયાં દસ દીવસમાં મળશે.

ઉરગોવૃશ્ચિકોવાપિજલે ગ્રસતિ યં નરં ॥

વિજયંચાર્થ સિદ્ધિંચ પુત્રં તસ્ય વિનિર્દિશેત્ ॥ ૧૮ ॥

અર્થ—સર્પ કીંવા વીંછી પાણીમાં કરડે તેને જય તથા સર્વ સિદ્ધિ તથા પુત્ર ઇત્યાદિ પ્રાપ્ત થશે એમ જાણવું.

પ્રાસાદં શૈલ મારુહ્ય સમુદ્રં તરતેનરઃ ॥

અપિદાસકુલે જાતો રાજાભવતિ વૈદ્યમમ્ ॥ ૧૯ ॥

અર્થ—જે માણસ દેવાદત્ત કીર્તિ રાજગૃહ તથા પર્વતાગ્રહ એમના ઉપર ચઢે છે કીર્તિ સમુદ્રમાં તરે છે તે જે શુદ્ધ કુળમાં ઉત્પન્ન થએલો હોય તો પણ તે રાજા થશે.

યસ્તુમધ્યે તડાગસ્ય ભુંક્તેજ ઘૃતપાયસમ્ ॥

અશ્વંદે પૌષ્કરે પ્રવેતં વિદ્યાત્પૃથિવીપતિ ॥ ૨૦ ॥

અર્થ—જે માણસ તળાવમાં ધી તથા ખીર કમળના આખા પાંદડા ઉપર ભક્ષણ કરે તે સાર્વભૌમ રાજા થશે.

વલાકાંકુકુટીક્રૌંચી દ્વપ્પાયઃપ્રતિબુદ્ધ્યતિ ॥

કુલજાંભતેકન્યાં માર્યાં સુપ્રિયવાદિનીં ॥ ૨૧ ॥

અર્થ—જે માણસ સ્વપ્નમાં મેર, મરગડું, કૌચ પક્ષીને જોઈને જાગૃત થાય તેને ઉત્તમ કુલમાંની કન્યા પ્રીયભાષણ કરનારી સ્ત્રી મળશે.

નિગદૈર્વદ્યતે યસ્તુવાહુ પાશનવાપુનઃ ॥

પુત્રોવાજાયતે તસ્ય ધનં શીઘ્રમવામુયાત્ ॥ ૨૨ ॥

અર્થ—સાંકળથી આંધેલો કિંવા દોરડીએ ઢંડ આંધેલો એવાને જે સ્વપ્નમાં જોશે તેને ધન અને પુત્ર જલદી પ્રાપ્ત થશે એમ જાણવું.

આસને શયને યાને શરીરે વાહને ગૃહે ॥

જ્વલમાને વિબુધ્યેન તસ્ય શ્રીઃ સર્વતોમુખી ॥ ૨૩ ॥

અર્થ—જે માણસ બેસવાની ગાદી, ને સુવાની પથારી તથા

પાલખી, ગાડી, ઈત્યાદિ કિંવા શરીર ધર વગેરે ને આગલાગે એમ જોઈ જાગૃત થાય તેને સર્વ કાલ લક્ષ્મી સન્મુખ ઉભી રહે છે.

આદિત્યમંડલં સ્વપ્નેચંદ્રવા यदि पश्यति ॥

व्याधितोमुच्यते रोगादरोगी श्रियमाप्नुयात् ॥ ૨૪ ॥

અર્થ—જે સ્વપ્નમાં સૂર્ય મંડળ વ ચંદ્રને જોશે તે રોગી હોય તે સારો થશે; અથવા અંરોગી હોયતો પૈસા મળશે.

रुधिरं पिबति स्वप्ने सुरांवापितथानरः ॥

ब्राह्मणो लभतेविद्यामितरोलभते धनम् ॥ ૨૫ ॥

અર્થ—જે સ્વપ્નમાં રક્ત કિંવા મધ પ્રાશન કરે, તે બ્રાહ્મણ હશે તે તેને વિદ્યા પ્રાપ્તી થશે બીજાને ધન પ્રાપ્તી થશે.

शुक्लांबर धरानारी शुक्लगंधानुलेपना ॥

अवगाहतिवै स्वप्ने श्रियं तस्य विनिर्दिशेत् ॥ ૨૬ ॥

અર્થ—જે સ્વપ્નમાં સફેદ કપડું કિંવા સફેદ ગંધ ધારણ કરેલ સ્ત્રીએ પોતાને નવરાબો એમ જોશે તેને લક્ષ્મી પ્રાપ્ત થશે એમ નક્કી થાય.

पादुकोमानहौ छत्रं लब्ध्वायः प्रतिबुध्यति ॥

असिवा निर्मलं तीक्ष्णं साध्वन्नं तस्यनिर्दिशेत् ॥ ૨૭ ॥

અર્થ—જે માણસ પાવડીઓ, જોડા, છત્રીઓ, સ્વચ્છ ધારની તરવાર એ મળેલું જોઈ જાગૃત થાય તેને ઉત્તમ પ્રકારનું અન્ન મળશે.

રથ ગોવૃષસંયુક્ત મેકાકીયઃ પ્રરોહતિ ॥

તત્રસ્થઃ સવિબુધ્યેતધનં શીઘ્રમવામુયાત્ ॥ ૨૮ ॥

અર્થ—જે બળદ બેડેલા રથમાં એકલો બેઠો એમ બેઠ
બગૃત થાય તેને જલદી ધન પ્રાપ્તી થાય.

દધિલાભેભવેદર્થો ઘૃતલાભે ધ્રુવંવશઃ ॥

ઘૃતભક્ષે ધ્રુવોઽક્લેશો યશસ્તુ દધિભક્ષણે ॥ ૨૯ ॥

અર્થ—જેને દહીં મળે તેને ધન પ્રાપ્તી, ધી મળે તો યશ,
ધી ભક્ષણ કરે તો ખાત્રીથી આરોગ્ય થશે અને દહીં ખાય તો યશ મળશે
એમ નક્કી બાબત.

અગ્નિના વેષ્ટિતો યોવૈ નગરેપિગૃહેપિવા ॥

ગૃહે માંડલિકો રાજા નગરે પાર્થિવે ભવેત્ ॥ ૩૦ ॥

અર્થ—જેને શહેરમાં કિંવા ઘરમાં અગ્નિએ ઘેર્યો હોય તેને
પૃથ્વીનું રાજ્ય મળશે.

માનુષાણીતુમાંસાનિ સ્વપ્નાંતે યસ્તુપશ્યતિ ॥

હરિતાનિતુ પક્વાનિશૃણુ તસ્યચ યત્ફલં ॥ ૩૧ ॥

અર્થ—જે સ્વપ્નના અંતે માણસનો માંસ દેખશે તેને ક્રયા તથા
પાકા માંસનું શુદ્ધ શુદ્ધ ફળ મળે.

પદ્મક્ષણેશતં લાભઃ સહસ્રં બાહુ ભક્ષણે ॥

રાજ્યંશતસહસ્રંવા ભવેદ્દૈશિર ભક્ષણે ॥ ૩૨ ॥

અર્થ—માણસના પગનું માંસ ખાધું હોય તો સોપાણું સોનું મળશે,

ખાહુ ખાધો હોય તો સહસ્ર ધણું સોનું મળશે અને માથું ખાધું હોય તો રાજ્ય કીંવા શતસહસ્રાવધિ સોનું મળશે.

સર્વાણિ શુક્લાન્યપિ શોભનાનિ

કાર્પાસ ભસ્મૌદન તત્રવર્જ્ય ॥

સર્વાણિ કૃષ્ણાન્યપિ નિંદિતાનિ

ગોહસ્તિ દેવદ્વિજવાજિવર્જ્ય ॥ ૩૩ ॥

અર્થ—અધી સફેત ચીજો સ્વપ્નમાં મળે કિંવા દેખે તો સારું; પણ કપાસ, રાખોડી, ભાત, છાશ એ સફેતમાં ખોટું ફળ આપનારી; ને અધી કાળી ચીજો ખોટું ફળ આપે છે, પણ ગાય, હાથી, બ્રાહ્મણ, ઘોડા એ કાળી ચીજોમાં સારું ફળ આપનાર છે.

ક્ષીરંપિવતિયઃ સ્વપ્નેસફેનંદોહનેકૃતે ॥

સોમપાનં ભવેત્તસ્ય ભુક્ત્વા ભોગાનશેષતઃ ॥ ૩૪ ॥

અર્થ—સ્વપ્નમાં જો દુધ શીણસાથે પી જશે તેને અમૃતપાન થશે અગર અથા ઉત્તમ ભોગ ભોગવશે.

દધિદૃષ્ટ્વા ભવેત્પ્રીતિર્ગોધૂમાંશ્ચ ધનાગમઃ ॥

યવાન્યજ્ઞાગમંવિદ્યાલ્લાભઃ સિદ્ધાર્થકાનપિ ॥ ૩૫ ॥

અર્થ—સ્વપ્નમાં દહીં જોશે તો પ્રીતી થશે, ધઉં જોશે તો ધન મળશે જવ જોશે તો યજ્ઞ પ્રાપ્તિ થશે, વ સફેદ સરસ જોશે તો...

નાગપત્રં લભેત્સ્વપ્ને કર્પૂરમ ગુહંતથા ॥

ચંદનં પાંડુરં પુષ્પં તસ્યશ્રીઃ સર્વતોમુખી ॥ ૩૬ ॥

અર્થ—નાગદંડનીનાં આડનું પાન, કપુર, કાષ્ણાગ્રહ ચંદન, સફેદ વર્ણનું ફુલ એ જેને મળશે તેને લક્ષ્મી સર્વકાળ પ્રસન્ન રહેશે.

અધવિશેષતોડનિષ્ઠફલાઃ સ્વપ્નાઃ તત્રશૌનકઃ ॥

અર્થ—હવે ધાણુંકરી ખોટાં ફળ આપનારાં સ્વપ્ન કહું છું; શૌનક ખોલે છે.

આદિત્યં વાયુચંદ્રંવા વિગતચ્છ વિકંતથા ॥

પતતંચાથ નક્ષત્રં તારકાદિશ્ચવાયદિ ॥ ૧ ॥

વીક્ષેતમાનવઃ સ્વપ્નેમરણં શોક મામુયાત્ ॥ ૨ ॥

અર્થ—સ્વપ્નમાં સૂર્ય, ચંદ્ર જે નિસ્તેજ જોશે કિંવા અશ્વિન્યાદિક નક્ષત્ર પડતાં તેમજ ધ્રુવાદિક તારાનું પડવું જોશે તેને મરણ ને શોક પ્રાપ્ત થશે.

અશોકંકરવીરંવાપલાશંવાથપૂષિતં ॥

સ્વપ્નાંતે યસ્તુપદ્યેતનરઃ શોકમવામુયાત્ ॥ ૩ ॥

અર્થ—જે સ્વપ્નને અંતે અશોકવૃક્ષ, કણ્ઠહર અથવા આખરો એ ફૂલેલાં જોશે તેને શોક પ્રાપ્ત થશે.

નાવમારોહ્યદ્યસ્તુનદોનાંચ સમુત્તરે ॥

પ્રવાસંનિર્દિશેત્તસ્ય શીઘ્રંચ પુનરાગમં ॥ ૪ ॥

અર્થ—જે હોડીમાં બેશી નદીના પાર જશે તેને પ્રવાસ જલદી પાછું આવવું પણ જલદી થશે.

રક્તાંબરધરા નારી રક્તમંધાનુલેપના ॥

અવગુહતિયં સ્વપ્નેમૃત્યુંતસ્યીવિનિર્દિશેત્ ॥ ૬ ॥

અર્થ—સ્વપ્નમાં લાલ વસ્ત્ર પહેરેલી અને લાલ ગંધ લગાડેલી સ્ત્રીને આલ્સીંગન કરે તો મરણ જલદી પ્રાપ્ત થશે.

તૈલેનાભ્યક્રકાયસ્તુપયસાતુ ઘૃતેનવા ॥

સ્નેહેનવાતથાન્યેન વ્યાધિતસ્યા વિનિર્દિશેત્ ॥ ૬ ॥

અર્થ—પોતાના દીલને તેલ, દુધ, ધી, કીંવા અન્ય તેવા જે પદાર્થનું મર્દન કરેલું જોશે તેને વ્યાધિ પ્રાપ્ત થશે.

કેશાયસ્યવિશીર્યતે યદિદંતાઃ પતંતિવા ॥

અર્થનાશોભવેત્તસ્ય પુત્રોવાય દિનશ્યતિ ॥ ૭ ॥

અર્થ—જેના સ્વપ્નમાં વાળ ખરીપડે છે તેના ધનનો નાશ થાય છે, તેમ દાંત પડ્યા હોય તો પુત્રનું મરણ થશે.

સ્વરોષ્ટ્રમાહિષરથમેકાકોયઃ પ્રરોહતિ ॥

તત્રસ્થઃ સતુબુધ્યેતમૃત્યુંશીઘ્રમવામુયાત્ ॥ ૮ ॥

અર્થ—જે સ્વપ્નમાં ગધેડું, જીંટ, પાડો, એના રથગપર એકલો બેસી મગૂત થાય તે જલદી મરણ થશે.

કર્ણનાસાકરાદીનાં છેદનં પંકમજ્જનં ॥

પતનંદંત કેશાનાંપક્ષમાંસસ્ય મક્ષણં ॥

સ્વરોષ્ટ્રમાહિષં યાનંતૈલાભ્યંગંચમૃતસ્યે ॥ ૯ ॥

અર્થ—સ્વપ્નમાં કાન, નાક, હાથ ઇત્યાદિ પોતાના

(૧૨)

તથા કીચડમાં ડુબી જવું અથવા દાંત, વાળ ખરી પડવું તેમજ ન રાંધેલું માંસ ખાવું, ગધેડા, તથા ઊંઠ, તથા પાડાગિપર ખેસવું તથા તેલ શરીરે ચોપડવું એથી મૃત્યુ પ્રાપ્ત થવાનું સમજવું.

इति स्वप्न फल निर्णयः

अथदुःस्वप्नशांती माह

અર્થ—હવે દુષ્ટ સ્વપ્ન પડયું હોય તો તેની શાંતી કહું છું.

एवमादीनिचान्यानिश्रुत्युनिवहून्यपि ॥

स्वप्नोत्પાનાનિચૈતેષાં કાલરાત્ર્યાદિ દેવતાઃ ॥

પૂજા વિધાનં પૂર્વોક્તં કુર્યાન્ના પિત્તતઃ ॥ ૧ ॥

फक्किका पूर्वोक्तमिति रात्रिसूक्त-

कल्पवादित्यर्थः रात्रिसूक्त कल्पश्च

ग्रंथगौरवभियात्रन लिखितः ॥

અર્થ—આ પ્રમાણે આંહિઆં તથા બીજા ગ્રંથમાં જે સ્વપ્ન થવું બહુ કહેલા છે તે બધાને (કાલ રાત્ર્યાદિ દેવતા છે) રાત્રીના શુદ્ધ શુદ્ધ વખતના શુદ્ધ શુદ્ધ દેવતા છે માટે એ ઊત્પાત શાંતર્યે પુર્વોક્ત વીધીથી પ્રયત્ન કરી પુનઃન કરવું તે તે દેવતાનું પુર્વોક્ત વીધીથી એટલે રાત્રેસુત્રોક્ત કલ્પએ (રાત્રીની વખતમાં ઊક્તયોગ્ય એવા સુત્રના સાધનથી) એમ સમજવું, તે રાત્રી સુત્રકલ્પગ્રંથ વિસ્તારના લીધે આંહિ આંધેમાંજેવું.

હોમંકૃત્વા પ્રયત્નેન રાત્રાવેવ દ્વિજોત્તમઃ

ઉક્તેનૈવાવિધાનેન સઘૃતં પાયસંહુનેત્ ॥૨॥ ફક્કિકા-

ઉક્તેનૈવ વિધાનેનેતિ સ્વગૃહ્યોક્ત વિધાનેનેત્યર્થઃ ॥

અર્થ—બ્રાહ્મણો એ રાત્રીની વખતે પ્રયત્ને હોમ કરી યોગ્ય ક્રીયા-
થી ધી તથા દુધથી હવન કરવો. ઉક્ત વિધાને એટલે સ્વશાખા
વેદિએ.

પ્રત્યેકં પાયસંહૂત્વા રાત્રિ વ્યાખ્યાદીતક્રમાત્ ॥

અષ્ટોત્તરશતંદુત્વામૂક્રેનાને નવિત્તમઃ ॥

સ્વપ્રાધિપતિ મંત્રેણ હુનેદ ષ્ટોત્તરંશતં ॥૪॥ ફક્કિકા-

સ્વપ્રાધિ પતિમંત્રેણકાલ રાત્રેનમિમંત્રેણેત્યર્થઃ ॥

અર્થ—રાત્રે સુક્તનાં ૩૫૦ થી ક્રમેકરી પ્રત્યેકને દુધથી એકસો આઠ-
વખત હવન કરવા, અને સ્વપ્રાધિ પતિ મંત્રેણ દેવતાના નામ મંત્રથી
અષ્ટોત્તર શત હોમ કરવા (એકસો આઠ વખત હોમ કરવા.)

તતઃ સ્વિષ્ટકૃતં હુત્વા હોમશેષં સમાપયેત્ ॥

પૂર્વોક્તમભિષેકાયતદત્રાપિ વિધીયતે ॥ ૫ ॥

ફક્કિકા પૂર્વોક્તગૃહ યજ્ઞોક્તા મિત્યર્થઃ ॥

અર્થ—તે પછી સ્વીષ્ટકૃત (પોતાના સુખને માટે કરેલો) હોમ
પુરો કરી પછી પૂર્વોક્ત વિધીએ તેના શાંત્યર્થ અભિષેક કરવો. પૂર્વોક્ત
એટલે મહાયજ્ઞોક્ત.

ગુરુવેદક્ષિણાંદધાદ્વત્સહેમપશૂનપિ ॥

યદ્યસ્તિદક્ષિણા ભાવોપ્ય શક્તોહોમ કર્મણિ ॥ ૬ ॥

હિરણ્યં દક્ષિણાં દધાત્તદાગ્રી મેવવાતુધઃ ॥

વસ્ત્રકુંભાદિ સકલં તદ્દોત્રે પ્રતિપાદયેત્ ॥ ૭ ॥

અર્થ—પછી ગુરુ જે ગોર તેને શાંતીફળપ્રીત્યર્થ દક્ષણા, કપડાં, તથા ગાય આપવી. જે કદાચિત દક્ષણા આપવાનું તથા હોમ કરવાનું સામર્થ્ય ન હોય તો તેણે પોતાના સામર્થ્ય પ્રમાણે સોનું તેજ વખતે આપવું. પછી શાંતીકુંભ ને વસ્ત્ર એ કર્મ કરતા બ્રાહ્મણને આપવું.

બ્રાહ્મણાન્ભોજયેચ્છત્તયાસુશીલાન્વેદ પારગાન્ ॥

મધ્યૈશ્વપાયસાદૈશ્વ રત્નાનિ સુવહૂનિચ ॥ ૮ ॥

અનેન વિધિનાયસ્તુ શાંતિકુર્વીતશક્તિઃ ॥

તસ્યવર્ષશતાયુષ્યં ભવસેવ ન સંશયઃ ॥ ૯ ॥

અર્થ—પછી યથાશક્તિ નાનાપ્રકારના પકવાનોનું ભોજન અને રત્ન એ વેદ જાણનાર તથા શુશીળ એવા બ્રાહ્મણને આપવા. એ પ્રકારથી જે શાંતી કરશે તે સોવર્ષ સુધી મૃત્યુલોકમાં જીવતો રહેશે એમાં શક નથી.

